

Schaktning för ny VA-ledning

**Arkeologisk förundersökning
i form av schaktningsövervakning**

Herrestad 60, Utby 5:1,
Herrestad socken, Uddevalla kommun

Mattias Öbrink

Bohusläns museum Rapport 2010:26

Fält med grå bakgrund och fet ram är obligatoriska för redovisning till FMIS.
För anvisningar, klicka på rubrikerna och länkar på sidan 2.

Geografiska och administrativa uppgifter

Län	Kommun	Landskap
Västra Götalands län	Uddevalla	Bohuslän
Socken/Stad	Kartblad	Fastighet/kvarter
Herrestad	8B 4c	Utby 5:1

Beslutande länsstyrelse	Länsstyrelsens dnr	Beslut enligt KML	Datum för beslut
Länsstyrelsen, Västra Götaland	431-81625-2009	Arkeologisk förundersökning enligt 2 kap. 13§ KML	2010-05-06

Undersökningens art och omfattning

Undersökarens dnr/projektnr	Typ av undersökning/åtgärd	Fältarbetstid start	Fältarbetstid slut
NOK 883-2009/10010	Arkeologisk förundersökning	2010-05-26	2010-05-26
Undersökande/ansvarig organisation	Ansvarig person	Typ av exploatering	
Bohusläns museum/Västarvet	Mattias Öbrink	Va-ledningsbygge	
Uppdragsgivare/exploatör	Antal arbetsdagar	Beräknad rapporttid	Total faktisk kostnad
Uddevalla kommun, Va-avdelningen, 451 81 Uddevalla	1	6 h	12 816 kronor

Beräknat	Yta, ext (m ²)	Yta (m ²)	Volym (m ³)	Schakt (m)	Timmar, grov	Timmar, arkeolog	Timmar, maskin
						8	8
Undersökt	Yta, ext (m ²)	Yta (m ²)	Volym (m ³)	Schakt (m)	Timmar, grov	Timmar, arkeolog	Timmar, maskin
		42				6	6

Berörda RAÄ-nr/tillfällig arbetsidentitet (objektnr)

Herrestad 60

Datering

Stenålder?

Rapport inkommer senare Ja Nej

Sammanfattning av undersökningsresultaten och förslag till fortsatta åtgärder

<p>Sammanfattning av undersökningsresultaten</p> <p>Inför bygget av en ny Va-ledning genomförde Bohusläns museum en förundersökning i form av schaktningsövervakning av den yta som berörs av markarbete. Va-ledningen kommer att anläggas med styrd borrning mellan tre grävda schakt. Marklagren i schakten undersöktes vid förundersökningen/schaktningsövervakningen.</p> <p>Två av schakten (S1 och S2) grävdes i den östra kanten av boplatsen Herrestad 60. I det ena schaktet (S1) framkom två avslag av flinta, men marklagren var mycket störda av tidigare markarbete. I det andra schaktet (S2) framkom inga lämningar, här grävdes ett djupschakt för att eventuella överlagrade lämningar skulle kunna identifieras, inga sådana fanns dock.</p> <p>Det tredje schaktet (S3) grävdes direkt nordöst om befintlig mindre väg, i kanten av fastigheten Utby 1:48. I den sydöstra delen av schaktet var jordlagren störda av vägbygge och schakt för elkabel. Inga lämningar framkom i schaktet.</p> <p>Den södra delen av den yta där ledningen anläggs utgör sannolikt den östra utkanten av boplatsen (vid schakt S1). Då inga lämningar framkom i schakt S3 är det även osannolikt att boplatsen Herrestad 60 skulle sträcka sig längre österut inom fastigheten Utby 1:48.</p>
<p>Förslag till fortsatta åtgärder</p> <p>Inga ytterligare åtgärder behövs inför planerat ledningsbygge. Vid framtida markarbeten inom Herrestad 60 väster om nu undersökt område bör ytterligare antikvariska bedömningar och undersökningar göras.</p>

Mattias Öbrink
(Underskrift)

2010-06-02
(Datum)

Uppgifter om lägesbestämning

Mätmetod	Kommentar kring inmätning
RTK	
Skala	
Medelfel vid inmätning	

[Anvisning för leverans av lägesuppgifter till RAÄ](#)

[Anvisning för leverans av lägesuppgifter till länsstyrelse](#)

[Anvisning för objekttabell för enkel lämningstyp](#)

[Anvisning för objekttabell för sammansatt lämningstyp](#)

[Anvisning för antikvarisk bedömning, skadestatus och undersökningsstatus](#)

[Anvisning för beskrivning](#)

[Anvisningar för bilaga Objekttabell för särskild utredning](#)

Ifylld blankett skickas till: fmisreg@raa.se

Kontaktuppgifter: e-post: fornsok@raa.se, tel: 08 - 5191 8571 må - fre 9.00 - 11.30

Objekttabell för enkel lämningstyp

Vid särskild utredning och vid undersökning som omfattar många olika objekt kan istället bilagan **Objekttabell för särskild utredning** användas, där samtliga objekt redovisas i samma tabell.

RAÄ-nr		Tillfällig arbetsid. (obj.nr)		Osäker position		Osäker utbredning		Lägsta nivå (möh)	Högsta nivå (möh)
				☐ Ja	☐ Nej	☐ Ja	☐ Nej		
Antikvarisk bedömning			Skadestatus			Undersökingsstatus			
Antal	Lämningstyp	Egenskapsvärde		Egenskapsvärde		Egenskapsvärde			
1									
Beskrivning									

Objekttabell för sammansatt lämningstyp

Vid särskild utredning och vid undersökning som omfattar många olika objekt kan istället bilagan **Objekttabell för särskild utredning** användas, där samtliga objekt redovisas i samma tabell.

RAÄ-nr Herrestad 60		Tillfällig arbetsid. (obj.nr)		Osäker position ☐ Ja ☒ Nej		Osäker utbredning ☒ Ja ☐ Nej		Lägsta nivå (möh) 20	Högsta nivå (möh) 24
Antikvarisk bedömning Fast fornlämning			Skadestatus Uppgift saknas			Undersökingsstatus Delundersökt			
Antal 1	Sammansatt lämningstyp Boplats								
Antal	Ingående lämningstyp	Egenskapsvärde		Egenskapsvärde		Egenskapsvärde		Egenskapsvärde	
Antal	Ingående lämningstyp	Egenskapsvärde		Egenskapsvärde		Egenskapsvärde		Egenskapsvärde	
Antal	Ingående lämningstyp	Egenskapsvärde		Egenskapsvärde		Egenskapsvärde		Egenskapsvärde	
Antal	Ingående lämningstyp	Egenskapsvärde		Egenskapsvärde		Egenskapsvärde		Egenskapsvärde	
Antal	Ingående lämningstyp	Egenskapsvärde		Egenskapsvärde		Egenskapsvärde		Egenskapsvärde	
<p>Beskrivning</p> <p>I samband med bygge av ny Va-ledning genomfördes en schaktningsövervakning inom den östligaste delen av Herrestad 60 och ett område i direkt anslutning till fornlämningen. Tre schakt grävdes, i det sydligaste av dem framkom två avslag av flinta, i övrigt inga lämningar.</p>									

Lägg till

Referenser

Ta bort

Kartmaterial

RAÄ-nr/Tillfällig arbetsid (objektnr) som berörs av referensen

Kartarkiv

Kartakt/Årtal

Karttyp

Kartarkiv

Kartakt/Årtal

Karttyp

Kartarkiv

Kartakt/Årtal

Karttyp

Lägg till

Skriftlig källa

RAÄ-nr/Tillfällig arbetsid (objektnr) som berörs av referensen

Ta bort

Skriftlig källa

Lägg till

Bild

Ta bort

Upphovsman

Upphovsrätt

Datum

Fotoidentitet/Titel

Riktning till motivet

Fotokommentar

Bildformat för foton som levereras till FMIS skall vara **JPEG**. Max 800x600 pixlar

Omslagsbild Foto taget av Markus Andersson. Fotot visar avbaning med maskin.

Bakgrund

Inför byggandet av en ny va-ledning ansökte Uddevalla kommun om tillstånd till ingrepp i fornlämningen Herrestad 60 inom fastigheten Utby 5:1, Uddevalla kommun. Enligt beslut från Länsstyrelsen i Västra Götalands län (dnr 431-81625-2009) skulle en förundersökning i form av en schaktningsövervakning göras utmed den planerade ledningssträckningen.

Herrestad 60 ligger i Utby väster om Uddevalla och strax väster om Byfjordens mynning. Landskapen kännetecknas framförallt av bergshöjder med branta sluttningar ned mot havet med inslag av avsatser och mindre branta partier. I området finns fornlämningar från i stort sett hela förhistorien. Ett stort antal undersökningar av lämningar från flera tidsperioder har genomförts i området, från de mesolitiska boplatserna i Sunningebergen till Stora Sunds medeltida bytomt.

Boplatserna Herrestad 60 innehåller möjligen lämningar från i princip hela förhistorien, även om påträffat fyndmaterial pekar främst på stenålder. Inför förundersökningen bedömdes undersökningen kunna ge ytterligare kunskaper om områdets förhistoria, även kopplingen till intilliggande boplatser (exempelvis Herrestad 300), gravar (Herrestad 59) och fornborg (Herrestad 157) bedömdes vara av intresse.

Undersökningen

Schaktningsövervakningen genomfördes den 26 maj 2010. Enligt överenskommelse med Länsstyrelsen skulle den nya ledningen anläggas genom så kallad styrd borring mellan tre grävda schakt. Jordlagren schaktades bort skiktvis för att påträffade lämningar skulle kunna bedömas och dokumenteras. Uddevalla kommun stod för grävmaskin. De grävda schakten dokumenterades i plan med GPS med hög precision samt dessutom genom fotografering och beskrivningar.

Resultat

Totalt tre schakt grävdes (se figur 2 och tabell 1). Två av schakten (S1 och S2) grävdes i den östra kanten av boplatserna Herrestad 60. I det ena schaktet (S1) framkom två avslag av flinta, men marklagren var mycket störda av tidigare markarbete. I det andra schaktet (S2) framkom inga lämningar, här grävdes ett djupschakt för att eventuella överlagrade lämningar skulle kunna identifieras, inga sådana fanns dock.

Det tredje schaktet (S3) grävdes direkt nordöst om befintlig mindre väg, i kanten av fastigheten Utby 1:48. I den sydöstra delen av schaktet var jordlagren störda av vägbygge och schakt för elkabel. Inga lämningar framkom i schaktet.

Den södra delen av den yta där ledningen anläggs utgör sannolikt den östra utkanten av boplatserna (vid schakt S1). Då inga lämningar framkom i schakt S3

är det även osannolikt att boplatsen Herrestad 60 skulle sträcka sig längre österut inom fastigheten Utby 1:48.

Åtgärdsförslag

Inga ytterligare åtgärder behövs inför planerat ledningsbygge. Vid framtida markarbeten inom Herrestad 60 väster om nu undersökt område bör ytterligare antikvariska bedömningar och undersökningar göras.

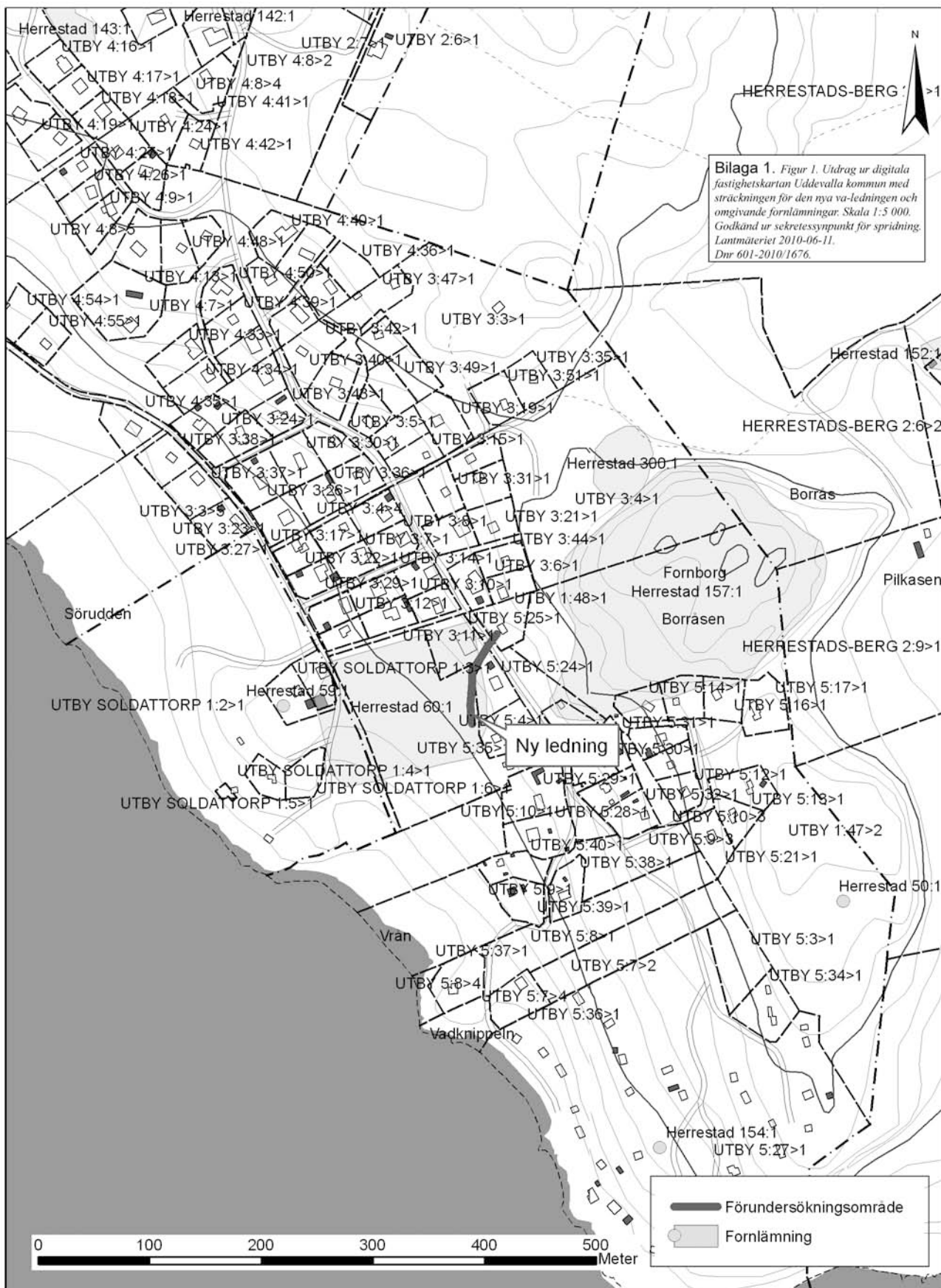
Bilagor

Bilaga 1. Figur 1. Utdrag ur digitala fastighetskartan Uddevalla kommun med sträckningen för den nya va-ledningen och omgivande fornlämningar. Skala 1:5 000. Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning. Lantmäteriet 2010-06-11. Dnr 601-2010/1676.

Bilaga 2. Figur 2. Schaktplan. Skala 1:500. Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning. Lantmäteriet 2010-06-11. Dnr 601-2010/1676.

Bilaga 3. Tabell 1. Grävda schakt vid förundersökningen

Fynd: Inga fynd omhändertogs

Bilaga 1. Figur 1. Utdrag ur digitala fastighetskartan Uddevalla kommun med sträckningen för den nya va-ledningen och omgivande fornlämningar. Skala 1:5 000. Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning. Lantmäteriet 2010-06-11. Dnr 601-2010/1676.

Förundersökningsområde
 Fornlämning

Bilaga 2. Schaktplan. Skala 1:500.
Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriet 2010-06-11.
Dnr 601-2010/1676.

Bilaga 3. Grävda schakt vid förundersökningen.

Schakt	Längd i m	Bredd i m	Djup i m	Beskrivning	Kommentar
S1	6,00	3,20	0,55	Matjord 0,20–0,25 m tjock, därunder i mitten tidigare grävt schakt för V/A-ledning, i NÖ del brun lerig silt med ett avslag av flinta. I SV del under matjord brun silt med inslag av stenar och skörbrända stenar 0,2 m tjockt, under detta brun lerig silt med ett avslag av flinta	
S2	4,50	4,30	1,30	Matjord 0,2–0,3 m tjock, därunder gul lera 0,5 m tjock, under detta grå styv lera	Djupschakt i V del av schaktet
S3	3,80	2,30	0,80	I N del var lagerföljden torv med stenar (0,2–0,4 m stora) 0,25 m tjock, därunder brun sand 0,15 m tjock, under detta gulgrå mjäla. I S del utgjordes lagerföljden av vägfyllning 0,6 m tjock, under detta gulgrå mjäla med schakt för elkabel	

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN
VÄSTARVET